

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Hyemalis Et Verna Ab Adventu Ad Pentecosten. - Insertis aliquot
Allocutionibus Academicis

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus VII. Dominica II. post Epiphaniam. Terris optabile Monstrum.
Thema. Vocatus est autem & Jesus & discipuli eius ad nuptias. Ion. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47077](#)

DISCURSUS VII.
Dominica II. post Epiphaniam.
Terris optabile Monstrum.

THEMA.

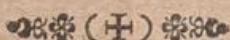
Vocatus est autem & Jesus & Discipul
eius ad nuptias. *Joan. 2.*

SYNOPSIS.

- I. Veterum figuratum est quod homines primum fuerint bicipites, quadrimani, & quadrupedes, ideoque insuperabiles, & ut superari possent fulmine Iovis divisi, qui deinde rursum per amorem se unire conantur, quod est terris optabile monstrum praesertim in conjugibus.
- II. Quorum praecipua cura debebet esse placere Deo, sed nunc est acervare divitias, quas tamen melius per concordiam consequerentur, ut Geryones, quorum tria corpora singuntur cohædere, quia fuerunt unanimitate divites. Si tales essent conjuges non monstrum essent & raro quid, sed simulacrum Dei.
- III. Conjuges habent nomen à jugo, quod ut cum fructu trahant, equaliter debent trahere, & se invicem vel in speculo respicere, immo alter quasi in alterum transire.
- IV. Id in Adamo & Eva primus est delineatum, qui ideo sunt formati os ex ossibus & duo in carne una, in maiori invicem amplectentur charitate.
- V. Ambo simul vocantur Adam & soli Adamo inspiratum spiraculum vitae, quia daberent quasi vivere unam vitam, habere unam eademque animam, & ejus Justi ambo, ut Zacharias & Elisabeth.
- VI. Ideo etiam cum formaretur Eva fuit Adam in ecstasy raptus ad cœlestem curiam, ut ibi concordiam discerneret conjuges ab Angelis & Deo trino in personis.
- VII. Sed quæ sapè causa dissen-

flonis? varie quas potissimum Dæmon concitat.
VIII. Remedium concordiae est, ut ad nuptias & conjugum adhibeatur Iesus, ut conjuges exprimant mysterium Trinitatis, & vivant in timore Domini ut Tobias.

IX. Vti etiam quidam Ascalonita conjectus in carcerem, cui fida adhæsit uxor, promerita sua fidelitate dixit. Non deserant conjuges Deum, non deseret illos Deus.

Vocatus est autem & Jesus & Discipuli eius ad nuptias. *Joan. 2.*

I.

De primâ hominis creatione ingeniosum est illud Aristophanis commentum apud Septalium, nec minus aptum humanis moribus ad Dei legem formandis. Afferit enim homines cum primò fuissent conditi fuisse bicipites, quadrimanos, & quadrupedes, adeò prudentiâ, robore manuum, ac pedum velocitate excelluisse, ut velut insuperabiles viderentur. Id ægrè tulit Iupiter, suæ potentiae ratus decadere, quod accessisset humanæ. Vibrato proinde trisulco fulmine divisisse homines, ut deinceps singuli uno capite, duabus manibus & duobus tantum pedibus contenti vitam exigere debeant. Non desuit tamen vel sic divisis intellectus & ingenium: unde animadversâ suâ imbecillitate, ad amoris artes conversi, decreverunt se iterum unire, & unionis huiusmodi privilegio pristinam virtutem adipisci. *Qui vero divisi fuerant (inquit ille) amore seipso deinde querabant quo unirentur, ut rursus integri fierent.* Latet sub commenti velo abscondita veritas. Id enim à naturâ hominibus inditum est, ut conentur ex duobus

K 3 corpori-

Aristoph.
ap. Septal.
Problem.
scđ. 4.

corporibus, imò & ex duabus animabus unum corpus, & unam animam facere. Unde Priscilla apud Statium moritura maritum alloquitur.

*Stat. lib. I.
Sylva.*

*Ovid. 2.
Fasto.*

-- -- -- pars animæ victura meæ.

Quasi cum marito fuisset unum corpus & una anima. Et Ovidius exul de suā conjugē relictā.

-- -- -- quoniam caret illa periclo.

Dimidiā saltem parte superstes ero.

Et nos, quos ardenter amamus appellare solemus: *Dimidium animæ meæ.* Nempè ut veteri verbo dici consuevit: *Virtus unita fortior:* Quod vel maximè inter conjugē Christianos locum habere debet, ut sint *duo in carne una.* In cœteris per amorem solæ animæ uniuntur: in conjugib⁹ corpus & anima. Profectò hoc est monstrum illud, quod Deus in Paradiſo formavit, sed inimicus humani generis semper molitur fejungere. Monstrum inquam, quia rarum, ut par conjugum biceps, quadrimanum, quadrupes unam habeat animam & vivat concors, pacificum, in eundem scopum collimans, Deo serviens, insuperabile. Quare cum observem hodie multos conjugē, pauca talia monstra, edocebo præsenti sermone modum, quo singuli conjugē tale ex sese forment: *Terris optabile monstrum.* Parate corda.

II. Præcipua cura conjugum deberet esse placere Deo, juxta statum, in quo sunt, mereri cœlum, & eō solicitudinem omnem convertere, ut in vitæ fine haberent propitium Deum. At prō dolor! pleriquè plus de terrā, quam cœlo; plus de opibus & facultatibus cumulandis, quam meritis solliciti sunt, ut proli post se relictæ magnos relinquant thesauros. Et ignorant eiusmodi artem comparandi dīvitias concordiam esse, quam si sectarentur, & Deo placebrent,

rent, & liberis divitias relinquerent. Docet nos hoc aliud Poëtarum commentum, qui fingunt Geryonem fuisse tricorporem tribus capitibus, sex manibus, sex pedibus instructum de quo Ovidius.

*Prodigium triplex armenti dives Iberi
Geryones -- -- --*

Ovid. Ep.

9.

Tres aiunt in Hispanijs fuisse fratres, qui cum vive-
rent concordi affectu, consilio, & industriâ, ingen-
tes sibi compararunt divitias: hos Geryones dictos
occasionem dedisse fictioni ad persuadendam civibus
concordiam. Alciatus pinxit tricorporeum mon-
strum adjecto lemmate: *Concordia insuperabilis*, quod
sequentibus explicuit versibus:

*Tergeminos inter fuerat concordia fratres
Tanta simul pietas mutua, è unus amor
Invicti humanis ut viribus ampla tenerent
Regna, uno dicti nomine Geryones.*

Alciat. in
Emb.

Ecce, & p̄ij sunt & divites quibus mutuus amor est,
quibus par concordia. Id ad civium unitatem, &
concordiam insuperabilem trahens Mythologus ait:
*Per Geryonis fabulam, qui multa crura, è plerasque ma-
nus ac oculos haberet, quæ uno consilio gubernarentur,
concordiam civium significari, quæ in expugnabilis propè
efficitur, ubi omnes justis animis in unum conspirarint.*
Ego verò vel maximè id de conjugibus intelligen-
dum existimo, præsertim, qui prole à Deo donan-
tur, qui cum debeant esse *duo in carne una*, si acce-
dant liberi referre possunt perfectam similitudinem
Dei, novi quidam tricorpores Geryones, ab omni
hostili incursu immunes ac insuperabiles, terrestris
Trias, &

Nat. Com.
Myth. lib.
7. c. I.*terris optabile monstrum.*

Quid tali domo beatius, in qua maritus & uxor nulla
diffen-

dissensione ab invicem secedunt, unius voluntas est Desiderium alterius, unius cor alterius cor: in qua filij & filiae parentibus obsequentes unanimi consensu Deo serviunt & sua procurant? in qua sensim sine sensu multiplicantur dona Dei, crescunt facultates, & quod summum est augetur pietas, Deus non offenditur. *O terris optabile monstrum.* Quod si passim inter conjugatos reperiatur, non jam monstrum es-
set, aut nominaretur, sed divinæ Triadis in mundo simulacrum: quæ cùm sit Trina in personis, est una in essentiâ, in nullo discordans, in nullo ab invicem dissentiens. Propterea conjugium à Paulo dictum est *Sacramentum magnum*, quia scilicet repræsentare debet magnum Deum trinum in personis, unius intellectus, unius voluntatis.

Ephes. 5.

III. Considerate obsecro unde conjugium nomen traxerit, id enim non vacat mysterio, & arca no sensu. Conjugium nomen habet à jugo, quasi conjunctum jugum duorum, quia sicut in jugo duo trahunt, & nisi conjunctim & æqualiter trahant male trahunt; si male trahunt, male laborant; si male laborant, nullum reportant fructum. Miser agricola, qui junctos ad aratra juvencos non potest inducere, ut æqualiter jugum trahant. Ità in conjugio evenit, nisi vir & mulier unanimiter & concordi sensu onera matrimonij portent, alter alteri se accommodet, in idem semper tendant, eandem habeant voluntatem, duræ genus efficitur servitutis, & dissipatur res familiaris, & nulla inter eos est benedictio. Scipio Bargalius volens exprimere concordiam conjugum pinxit jugum adjecto lemmate: *Non bene ab uno.* Quo sensu dicebat S. Ambrosius: *Bona vincula nuptiarum, sed tamen vincula, bonum con-*
jugium

Bargal. ap.
Picinell.
l. 24. c. 7.
S. Amb. l.
3. de Virg.

jugum, sed tamen à jugo tractum: quia scilicet bonum non est, nisi æquali motu concordibus animis conjuges in finem & scopum conjugij tendant; pari patientia labores tolerent; pari studio & affectu in Dei servitio perseverent; pari solertia rem domesticam curent; pari vigilantia prolem eduent. Id sub imagine speculi argutè proposuit Plutarchus, ubi ait:
Ut speculum auro gemmisquè ornatum utilitatem nullam affert, nisi similem speciem referat: sic opulentia uxoris nullus fructus est, ni vitam moresqè præstet cum vita & moribus viri congruentes & consentaneos. Ad hoc quippe à Deo institutum est conjugium, ut alter alterius onera portando, alter alterum pari affectu respi- ciendo adimpleant legem Christi: imò ut quasi alter in alterum transeat, & fiat ex duobus cor unum, ani- ma una, caro una, & spiritus unus.

*Plut. in
præc. con-
nub.*

IV. Conicite oculos vestros ad primum in ter- ris conjugium, quod fuit inter Adamum & Evam. Creato Adamo decernit Deus: *Faciamus ei adjutorium simile sibi.* Et mox: *Immisit Dominus Deus soporem in Adam: cumquè obdormisset tulit unam de costis eius, & replevit carnem pro ea, & edificavit Dominus Deus costam quam tulerat de Adam in mulierem.* Quid opus erat Deo tollere costam ab Adamo, ut ei faceret adjutorium simile? nunquid potuit etiam mulierem formare de limo sicut formaverat ipsum Adam? nem- pè, voluit Deus tale inter Adamum & Evam statue- re matrimonium, ut esset os ex ossibus, & duo in carne una, ut majori invicem amplectentur chari- tate, si una eademquè caro forent: ita tamen ut li- cet haberent identitatem seu unitatem carnis, mu- lier nihilominus velut posterius formata subjice- retur marito. Audite super hoc Gennadium:

*Gen. 1. v.
18. & 5 v.
21.*

L

lens

*Gennad. in
Cate. Li-
poman.*

lens igitur Deus ampliori charitate virum uxori conjungere, fœminam ē latere viri forma-vit, ut quiddam æqualis honoris, una tamen cum subjectione præseferret. Honoris quædam æqualitas est ex eadem carne & osse formari, subjectio verò denotatur posterioritate temporis, & formatione de latere, non de capite; ne omnino æqualis censeretur marito, aut par prætendere ret Dominium; non de pedibus, ne prorsus abjectam subjectionem subiret.

V. Immoremur aliquantis per huic discursui. De Adamo refert textus facer, quod Deus illum creando *Inspiravit in faciem eius spiraculum vitæ.* De Eva vero dicit: *Ædificauit costam in mulierem.* Cur non etiam Evæ inspiravit spiraculum vitæ? cur hic architectum, ibi inspiratorem agit? nunquid magis simile foret adjutorium, si utriquè inspiraret spiraculum vitæ? ubi ergo anima mulieris ex costa architectatæ? Ut huic dubio quod S. Augustinus movet, occurramus, libet advocare alium scripturæ textum. *Hic est liber generationis Adam, in die qua creavit Deus hominem, masculum & fœminam creavit eos, & vocavit nomen eorum Adam.* Novo iterum Mysterio unus homo creatus dicitur, & tamen masculus & fœmina, nequè tamen Androgynus, quia *creavit eos.* *Et vocavit nomen eorum Adam;* non nomen eius, sed eorum quasi ambo non sint plures homines, sed unus homo ob conjugium; nec diversum nomen sortiti sint ob carnis unitatem, cum esse debuerint *duo in carne una.* Et hoc est ipsum quod dicatur inspirasse Adamo spiraculum vitæ, non autem Evæ, quia scilicet conuges debebant vivere quasi unam vitam, & vivere ut anima una. Id observans Basilius inquit: *Non ex terra sed ex latere membrum mutuatur: partitur corpus, ut mem-*

Basil. Se-
leuch.orat.
2.

mentem coaptet: *S* natura una dissipatur arte formantis, ut una mens construatur ad imitationem naturæ. Unum esse debuit utriusque spiraculum, una mens, ne quos una caro coniungebat, & unum nomen, diversitas spiritus disjungeret. Huc tendunt & illa Clementis Alexandri-
ni: *Non aliam ergo habet naturam mulier, quod attinet ad humanitatem, aliam vero videtur vir habere, sed eandem.* Hæc ille. Quod si ita est, consequens omnino videtur, ex matrimonij primâ origine conjuges ita ad invicem conformari debere, ut idem semper sentiant (quod ju-
stum est) idem velint, idem nolint, ut mereantur elo-
gium Zachariæ & Elisabeth: *Erant autem justi ambo.*

Clemen.
l. 4. Strom.

V I. Amplius adhuc aliquid in allegato textu observare licet. Cum enim Deus vellet Eam crea-
re ait sacer historicus: *Immisit soporem in Adam, cum-
què obdormiisset, tulit unam de costis eius &c. Et ædifica-
vit in mulierem.* Magna inter scripturæ interpretes agitatur quæstio, qualis fuerit hic sopor Adami, som-
nusne verus an ecstasis. Et quidem extasim fuisse putat Hugo Cardinalis allegans Augustinum: imò in ea ecstasi Adamo concessam claram Dei visionem vi-
detur sentire Richardus, nec contradicit D. Thom-
as. Hugonis verba sunt: *Immisit ergo Dominus Deus soporem: non somnum sed ecstasim, in qua creditur interfuisse cœlesti curiæ: ita dicit Augustinus.* Nuptias cum Eva celebraturus Adam abripitur ad cœlos, in quibus nequè nubent, nequè nubentur, dum illi Deus sponsam parat, seipsum illi clare videndum exhibet, quid cum nuptijs commune cœlesti curiæ? quid Deo cum sponsa? subeat hic memoriam Christi dictum: *In cœlo nequè nubent nequè nubentur, sed erunt sicut Angeli Dei.* Et rursum: *Pater sancte serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: ut sint unum sicut & nos.* Nihil tunc in

Hug. Card
in Genes-
Richard. in
2. Distinct.
23. a. 2.
D. Thom.
1. p. q. 94.
art. 1.

Ioan. 17.
v. 11.

L 2

cœlo

cœlo erat præter Deum & Angelos. Rapitur ergo futurus maritus Adam in cœlum, ut ibi discat matrimonij œconomiam. Videat Angelorum Deo assidue ministrantium unanime servitium, Cherubinorum consentientem intellectum, Seraphinorum concordem voluntatem & amorem: imò ipsiusmet Dei in personarum pluralitate unitatem: videat Deum ut sit cum sponsa sua unum sicut & Deus: sint duo in carne una, sint duo unus, & unus duo. Quo respexisse videtur D. Petrus Chrysologus: *Quos Deus coniunxit, natura sociat, & facit Deos, ut sit homo unus duo; duo unus, alter ipse homo, ne sit aut singularitas constituta, aut confusa conjunctio.* Sanè ibi credo confusam esse conjunctionem, ubi aliud maritus, aliud uxor agit, ubi deficit animarum concordia & mutuus amor: ubi velut fulmine isti alter ab altero dissociantur, affectu, moribus, vita. Optabile monstrum conjuges duo in carne una, bicipites, quadrimani, quadrupedes: detestabile monstrum conjuges separati affectu, moribus, vita. *In tribus (ait Sapientis) placitum est spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus. Concordia fratrum, & amor proximorum, & vir & mulier benè sibi consentientes.*

VII. Jam verò, ut stem promissis, cùm sint rari nantes in gurgite vasto concordes conjuges in matrimonij jugo, causam inquiero dissensionis. Erunt qui existiment disparitatem ætatis, opum, formæ, nobilitatis, nec abs re omnino. Unde illud vetus monitum

Ovid. Ep.
Deian.

*Non benè inæquales veniunt ad aratra juvenci,
Si qua voles aptè nubere, nube pari.*

Quod quidem inter conjuges mille quotidie comprobatur experimentis. Et res una omnium difficultas

lima

lima est , ut omnino pares conveniant. Et si quidem pares , non deerunt alia semina discordiarum. Unde Socrates interrogatus a juvne , an consultum sibi esset uxorem ducere , vel a matrimonio abstinere , sapienter respondit : Utrumvis eorum fecerit actuum poenitentiam. *Hinc te (inquietabat) solitudo , hinc orbitas , hinc gravis interitus , hinc haeres alienus excepit : illinc perpetua solicitudo , contextus querelarum , doctis exprobratio , affinium supercilium grave , garrula foecula lingua , successor alieni matrimonij , incertus liberorum eventus.* Denique mille cruces domesticæ , quibus alter ab altero conjugum exulceratur. Si divitem ducis , vult esse Domina ; si pauperem , difficile est alere : si pulchram , citò amat , & fies Zelotypus ; si turpem , facile despicies : si proles genuerit , solicitude te premet ut alas ; si non genuerit , sterilem incurabis : si sobriam acceperis vinolentus , continua te manebunt jurgia : si bibulam , prodiges rem familiarem : si parciam , displicebit prodigo , si prodigam , displicebit parco. Et licet ? sèpè in sortitione sponsæ æqualitas appareat , subsequens tamen matrimonium maximam detegit inæqualitatem. Aut si etiam sit optata æqualitas , versuti tamen Dœmonis insidijs multimodæ concitantur dissensiones.

VIII. Quid hic remedij ? Ab hodiernis nuptijs exemplum sumamus. *Vocatus est autem Ⓛ Iesus Ⓛ Discipuli eius ad nuptias.* Felices nuptiae , felix conubium ad quod vocatur , & in quo perseverat *I E S U S.* Cum nomino Iesum (inquit Bernardus) hominem mihi propono mitem , Ⓛ bumilem corde , benignum , sobrium , castum , misericordem , Ⓛ omni sanctitate conspicuum , Ⓛ verè Iesum qui salvet populum suum. Ut exprimant in se coniuges mysterium Trinitatis , advocent Iesum , eum

*Val. Max.
lib. 7. me-
mor.*

*Bern. serm.
15. in Cant.*

*1. Cor. 11.**Tob. 6.**Prov. 8.**§ 16.**Ecli. I.**Tertull. lib.
2. ad uxo.
cap. 9.*

secum faciant commorari, eius mansuetudinem, castitatem, sobrietatem, misericordiam, & omnem sanctitatem imitando. Huc censendus est respexisse Paulus cum dicebat: *Nequè vir sine muliere, nequè mulier sine viro in Domino.* Sæpè sunt vir cum muliere, mulier cum viro, sed non *in Domino*. Unio vera animalium est Iesùs. Proinde Raphaël docens juvenem Tobiam quomodo uxorem duceret, ne illi noceret dœmonium, inquit: *Tu verò & Tobia accipies virginem, cum timore Domini. Quia scilicet Timor Domini odit malum, in timore Domini declinatur à malo*, ut ait Sapiens. *Et Timor Domini delectabit cor, & dabit létitiam & gaudium, & longitudinem dierum.* Nihil mirum si quibusdam conjugibus multa mala accidant, si in assiduâ vivant discordia, si non sit benedictio, quando non adest Timor Domini, quando non invitatur Iesus ad nuptias. Pulchrè in rem nostram Tertullianus: *Quale jugum fidelium duorum unius spei, unius voti? unius Disciplinæ, eiusdem servitutis? Ambo fratres, ambo conservi, nulla spiritus carnisue discretio. At qui verè duo in carne una. Ubi caro una unus & spiritus. Simul orant, simul voluntantur, & simul jejunia transigunt, alterutro docentes, alterutro hortantes. In Ecclesiâ Dei pariter, in connubio Dei pariter. In angustijs, in refrigerijs, neuter alterum cœlat, neuter alterum vitat, neuter alteri gravis est. Liberè aeger visitatur, indigens sustentatur. Eleemosynæ sine tormento, sacrificia sine scrupulo, quotidiana diligentia sine impedimento. Non furtiva signatio, non trepida gratulatio, non muta benedictio. Sonant inter duos Psalmi & Hymni, & mutuo provocant, quis melius Deo suo canat. Talia Christus videns & audiens, gaudet. His pacem suam mittit. Ubi duo, ibi & ipse: ubi ipse ibi & malus non est. O fortunatum tale conju-*

conjugium ! O terris optabile monstrum duos in uno corpore junctos *in Domino*. Talis verè est *Concordia insuperabilis*, ubi Christus adest, quia ubi Christus est, ibi *malus non est*.

I X. Audite rem dignam admiratione pariter & imitatione ; cuius fideiussorem vobis constituo Joannem Eviratum. Venimus inquit ille Ascalonem in Xenodochium Patrum , narravitquè nobis Abbas Eusebius Presbyter , quod negotiator quidam naufragium passus cum omnia perdidisset vix sano corpore applicuerit Ascalonem. Ibi comprehensus à creditoribus & missus in carcerem direptis omnibus, quæ domi habebat , etiam ipsius uxoris vestimentis. Uxor præ inopiâ non habens quo vel se vel maritum aleret,id unicum ex conjugali officio illi impendebat , quod assidue illi adhærens in carcere solaretur , ut poterat. Accidit verò ut nobilis quidam carcerem ingrederetur eleemosynam datus captivis : qui conspectâ illâ muliere , & visâ elegantia vultûs exarsit in amorem illius : jussitquè per custodem carceris illam ad se venire. Quæ rata se liberaliorem eleemosynam accepturam. Accessit, illiquè causam captitatis mariti exquirenti , ordine recensuit in fortunum. Adhæc nobilis : si , inquit , hac nocte meæ voluntati obtemperaveris, efficiam ut solutis debitibus carcere liberetur maritus. Sed difficile est certare cum Geryone , funiculus triplex difficile rumpitur , fidelis marito mulier , & conjuncta *in Domino* , ad insolentem petitionem paucis respondit : *Audi vi Domine dicentem Apostolum , quia mulier non habet potestatem proprij corporis, sed vir: permitte ergo ut interrogem virum meum , & quidquid ille jussit faciam.* Et illicò ad maritum properans insanum nobilis amorem ei ma-

*Ioan. Evi-
rat. Prato
spiracul. c.
1891*

ei manifestavit. Ille ut erat prudentissimus juxta Timens Deum, seposita spe & desiderio evadendi carceris cum gemitu & lachrymis in hæc verba erupit: *Perge, perge soror, abrenuntia homini. Spero enim in Dominum nostrum Iesum Christum, quia non derelinquet nos usque in finem.* Ita factum: renuntiavit casta uxor Nobili proco hæc solum: *Dixi viro meo & non vult. Quem hic potius mireris? captivum, an captivi fidam uxorem? quorum alter pro altero doluit, alter alterius afflictionem diutius perferre maluit quam Deum offendere.* Verè *Timenti Dominum non occurrant mala, sed in tentatione Deus illum conservabit, & liberabit a malis.* Quod huic concordi conjugum par contigit. Erat in eodem carcere latro quidam propediem educendus ad extremum supplicium, qui loco aliquantum disjunctus, omnia audiebat, quæ cum uxore sua maritus in timore Dei loquebatur: & cœpit secum ipse ratiocinari. Ecce in quantis angustiis hi duo versantur, nequè tamen ut libertatem acciperent, consenserunt in malum, sed pluris æstimant pudicitiam, quam pecuniam & libertatem. Et quid ego miser, qui nec cogitavi aliquando Deum esse vindicem scelerum, carceris squalorem & instanti supplicium molestè fero? Miseret me illorum: de mea actum est vitæ, succurram libertati Deum timentium: Et illico per cellulæ fenestram conjuges ambos allocutus: *Ego inquit latro sum & mortis reus, nec aliud mibi restat, quam ut Praefectus adveniat quacunque hora, mequè eductum è carcere supremo addicat supplicia.* Considerans vero pudica vestra consilia commotum est miseratione cor meum. Ite ergo, & in loco illius civitatis (simul locum designavit) clam fodite, & quando inveneritis pecunias accipite: illis non solum vestra persolvetur

Ecclesiastes 33.

solvitis debita, sed in futurum habebitis vitæ subsidium :
Et orate pro me, ut et ego apud Deum misericordiam inveniam. Non post multos dies venit Præfectus carceris, qui latronem eductum capite plecti jussit. Sequenti die alloquitur uxor maritum: *Si jubes Domine vadam ad locum, quem nominauit latro, si forte vera sunt que dixit.* Ita ait maritus, *Et fac quod placet.* Ivit, fudit, ingentem pecuniaë summam in olla diligenter cooperta invenit. Ac ne resciretur, unde tam subito pecunia; prudenti consilio, sensim cœpit persolvere debita, & se à mœrore, maritum à carcere liberavit. Conciliudit narrationem Euiratus verbis Abbatis Eusebij: *Dicebat autem qui ista narravit: Ecce quoniam servaverunt isti mandatum Domini nostri JESU Christi, magnificavit et ipse in eis misericordiam suam.* O multos tales in mundo conjuges! o terris optabile monstrum! verè monstrum, quia rarum! vir & mulier, duo in carne una, unus spiritus, una fides, unus honesti amor. E magna fortuna in summum præcipitati infortunium, omnibus exuti bonis. Maritus in pædore carceris clausus, uxor ei sponte comes, quæ dum esurienti non potest cibum porrige-re, solatur affatu & commiseratione. Heu quid non fames efficit apud nonnullos, & præsertim *aurei sacra famæ!* His datur utramquè satiare si Deum velint à suo consortio excludere: sed malunt habere amicum Deum, quam mamonnam, quam Dei contemptorem. Unde cum tam indissolubilis esset hic nexus conjugum cum Deo, & in timore Dei, facti sunt insuperabiles; & inter quos erat Christus, non habuit locum Malus, sed in tentatione *Deus illos conservavit, et liberavit a malis.* Sic agite, sic vivite conjuges & erit conjugium vestrum *terris optabile monstrum.* Non deserant conjuges Deum, non deseret illos Deus.

M

DISCUR-